

IX kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 31)
z dnia 9 grudnia 2020 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 31)

9 grudnia 2020 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Wojciecha Saługi (KO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację Głównego Inspektora Pracy dotyczącą programu działania Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 roku.

W posiedzeniu udział wzięli: **Andrzej Kwaliński** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wojciech Saługa (KO):

Dzień dobry państwu. Witam państwa posłów obecnych na sali, pracujących zdalnie oraz zaproszonych gości.

Informuję, że posiedzenie zostało zwołane przez marszałka Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 Regulaminu Sejmu po zasięgnięciu opinii przewodniczącego Komisji i prowadzone jest z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Jednocześnie informuję, że posłowie, członkowie Komisji obecni na sali głosują za pomocą legitymacji poselskiej. Wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają tabletów.

Przystąpimy teraz do próbnego głosowania w celu stwierdzenia kworum. Proszę bardzo o uruchomienie głosowania próbnego.

Mogę prosić o wyniki? Głosowało 12 posłów, czyli mamy kworum.

Jednocześnie rozpoczęte jest posiedzenie Sejmu. Gdyby były jakieś głosowania będę robił przerwy. Teraz jest stwierdzenie kworum w Sejmie, więc chwilę poczekamy i zaczniemy pracować.

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Na podstawie próbnego głosowania stwierdzam kworum.

Przystępujemy do realizacji porządku obrad – informacja Głównego Inspektora Pracy dotycząca programu działania Państwowej Inspekcji Pracy w 2021 roku.

Na posiedzeniu witamy dzisiaj, zdalnie co prawda, pana Andrzeja Kwalińskiego, głównego inspektora pracy wraz z zespołem współpracowników. Proszę pana ministra albo przedstawiciela o przedstawienie informacji dotyczących programu działania Państwowej Inspekcji Pracy. Proszę bardzo.

Główny inspektor pracy Andrzej Kwaliński:

Dziękuję. Witam wszystkich państwa. Szanowni państwo, panie i panowie posłowie, wypełniając ustawowy obowiązek, mam zaszczyt jako główny inspektor pracy przedstawić program działania Państwowej Inspekcji Pracy w roku 2021. Pragnę podkreślić, że stałym priorytetem działań kontrolno-nadzorczych i prewencyjnych PIP jest dążenie do osiągnięcia trwałej poprawy stanu przestrzegania prawa wobec osób świadczących pracę w Polsce. Planując na przyszły rok 52 tys. kontroli, braliśmy pod uwagę fakt, że kontrole będą przeprowadzane w trudnych warunkach wywołanych pandemią koronawirusa. Doświadczenie z 2020 roku pokazuje, że wiążą się z tym różnego rodzaju ograniczenia w funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych, w tym również z okresowym zamykaniem zakładów niektórych branż. Ponadto uwzględniliśmy wydłużenie czasu trwania czynności kontrolnych z powodu zaostżenia reżimu sanitarnego.

Proszę państwa, na moment chciałbym wrócić do mojego pierwszego spotkania z państwem w bieżącym roku. Wtedy zadeklarowałem, że nadrzędne znaczenie będzie miała jakość prowadzonych kontroli w Państwowej Inspekcji Pracy. Podtrzymuję to z całą siłą. W celu realizacji tego chciałbym uaktywnić inspektorów posiadających tytuły specjalistów i głównych specjalistów. Posiadanie takiego tytułu uważam za pewną nobilitację dla tych osób. Jednocześnie tytuły specjalistów powinny dawać kierownictwu PIP pewną możliwość polegania na tych pracownikach. Powinni oni posiadać dobre przygotowanie merytoryczne. Pragnę zwrócić uwagę na to, że w Państwowej Inspekcji Pracy jest zatrudnionych aktualnie ponad 1530 inspektorów pracy wykonujących czynności kontrolne. Z tego 600 inspektorów, młodszych inspektorów, starszych inspektorów i nadinspektorów posiada stopnie specjalizacji. W tej grupie 550 czynnie realizuje kontrole, czyli ponad 1/3 ogólnego stanu. To jest grupa ludzi, którzy powinni dawać rękojmię wykonywania prawidłowo zadań.

Szanowni państwo, strukturę programu działania na najbliższy rok tworzą zarówno zadania bieżące ukierunkowane na kompleksową kontrolę oceny i ocenę wybranych problemów ochrony pracy, zadania własne okręgowych inspektoratów pracy o znaczeniu lokalnym, ale również pilotażowym, zadania stałe, służące systematycznemu egzekwowaniu prawa, jak również zadania długofalowe.

Następny rok jest ostatnim rokiem realizacji długofalowego programu przygotowanego na lata 2019-2021. Państwowa Inspekcja Pracy będzie także realizowała kolejne zadania wynikające ze zmiany prawa. Państwowa Inspekcja Pracy podejmie w 2021 roku działania kontrolne nakierowane na weryfikację prawidłowości stosowania nowych rozwiązań prawnych, a nadto przeprowadzi szeroko pojęte działania prewencyjne w celu ochrony pracowników w sytuacji zagrożenia epidemicznego, w tym działania podejmowane przez zakłady pracy w celu zapewnienia osobom pracującym odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie epidemii COVID-19. Ponadto kontrolę przestrzegania nowych rozwiązań prawnych wprowadzonych przepisami tarcz antykryzysowych w zakresie prawnej ochrony pracy.

Szanowni państwo, zgodnie z programem długofalowym inspektorzy przeprowadzą kontrolę w następujących obszarach. Bezpieczeństwo w wytypowanych zakładach o wysokiej skali zagrożeń. Działania kontrolne obejmą zakłady ujęte w programie wzmożonego nadzoru, czyli o dużej liczbie osób pracujących w warunkach zagrożenia czynnikami niebezpiecznymi lub szkodliwymi dla zdrowia. Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach, w których występuje narażenie na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Wykorzystywanie w niektórych procesach pracy substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wymusza konieczność kontroli poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy. Ograniczenie zagrożeń wypadkowych poprzez wdrożenie elementów zarządzania bezpieczeństwem pracy w zakładach, w których wystąpiły wypadki przy pracy. Eliminowanie w kontrolowanych zakładach źródeł wypadków przy pracy to kluczowe zadania Inspekcji, by zarządzanie bezpieczeństwem pracy traktowane było przez pracodawców w kategoriach podstawowych elementów zarządzania firmą. Szczególnie w zakładach po najwyższych wskaźnikach wypadkowych.

Pragnę tutaj zwrócić uwagę, że Państwowa Inspekcja Pracy to nie tylko egzekucja i kary. Poddjmwane są działania w szerokim zakresie prewencyjno-promocyjnym. Niestety w bardzo wielu przypadkach tam, gdzie pracodawcy nie chcą korzystać właśnie z tych działań Państwowej Inspekcji Pracy, dochodzi do sytuacji takiej...

Przewodniczący poseł Wojciech Saługa (KO):

Panie ministrze, na sekundę muszę przerwać, ponieważ trwają głosowania w Sejmie. Zatem kilka minut przerwy. Nie rozstajemy się na długo. To są takie techniczne głosowania i za chwilę wrócimy, więc ogłaszam przerwę.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Wojciech Saługa (KO):

Szanowni państwo, wznawiam posiedzenie. Pan minister gotowy, żeby kontynuować? Proszę bardzo.

Główny inspektor pracy Andrzej Kwaliński:

Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach zajmujących się przetwórstwem mięsa – następny temat tego obszaru. Rok 2021 to trzeci etap kampanii prewencyjnej – bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach zajmujących się przetwórstwem mięsa. Kontrole zaplanowane są u pracodawców, którzy zakończyli działania prewencyjne, dostosowujące ich firmy do obowiązujących przepisów prawa oraz w tych podmiotach, które nie przystąpiły lub odstąpiły od jego realizacji. Działania kontrolne zostaną wsparte dodatkowo działaniami prewencyjnymi.

Zaplanowane działania kontrolne w zakładach gospodarki komunalnej mają na celu przede wszystkim ograniczenie narażenia pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych. W zakładach usług leśnych z uwagi na wysoki poziom zagrożenia życia i zdrowia pracujących inspektorzy pracy zweryfikują przygotowanie pracowników do pracy, wyposażenie w środki ochrony indywidualnej adekwatne do zagrożeń, posiadanie uprawnień do obsługi pilarki, wyposażenie w niezbędny sprzęt pomocniczy na powierzchniach zrębowych i organizację pracy w lesie.

W przedsiębiorstwach rolnych kontrole będą dotyczyły stanowisk pracy zorganizowanych w związku z określonym rodzajem i etapem produkcji rolniczej. Część z nich poświęcona zostanie ocenie przestrzegania przepisów w zakładach przetwórstwa rolnego.

Ponadto PIP w roku 2021 będzie realizowała zadania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, takie jak kontrole bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach obróbki drewna. Weryfikacji zostanie poddana konserwacja maszyn i wyposażenie ich w niezbędne elementy gwarantujące bezpieczną obsługę oraz organizację pracy. Ogólnie mówiąc, będzie kontrolowany stan techniczny i przestrzeganie wymogów właściwego utrzymania maszyn i urządzeń. Ten akurat problem dotyczy chyba wszystkich branż, w których są w jakiś sposób wykorzystywane maszyny i urządzenia. Prawda wygląda w ten sposób, że w chwili obecnej te maszyny i urządzenia są wykorzystywane dosyć intensywnie. Istnieje potrzeba właściwego ich utrzymania. Przede wszystkim dotrzymania terminów określonych przez wytwórców co do przeglądów, badań okresowych i tak dalej.

Organizacja bezpiecznej pracy przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych, w tym w zakładach zajmujących się remontami, naprawami i usuwaniem awarii maszyn i urządzeń technicznych. Inspektorzy pracy ocenią sposób organizowania pracy przy naprawie i usuwaniu awarii urządzeń i instalacji elektroenergetycznych, szczególnie w zakresie nowego rozporządzenia określającego bezpieczne i higieniczne warunki pracy podczas prowadzenia prac eksploatacyjnych. Istnieje potrzeba kontroli tego zagadnienia z uwagi na częste w ostatnim czasie zmiany przepisów i wiele wątpliwości, jakie występują w zakresie organizacji pracy w warunkach szczególnego zagrożenia. Osoby, które pracują w zakładach elektroenergetycznych czy też w zakładach przemysłowych, w których wykonują prace związane z obsługą urządzeń elektroenergetycznych i ich utrzymaniem, podnoszą problemy związane właśnie z wątpliwościami dotyczącymi przygotowania miejsca pracy w warunkach szczególnego zagrożenia i funkcji, jeżeli chodzi o ludzi, którzy są przy tym zatrudnieni.

Bezpieczeństwo pracy podczas magazynowania i transportu wewnątrzzakładowego między innymi z wykorzystaniem wózków jezdniowych z napędem silnikowym oraz związku z obciążeniami układu mięśniowo-szkieletowego. Kontrolą poddane zostaną między innymi organizacja pracy, komunikacja wewnątrzzakładowa oraz przygotowanie pracowników do pracy.

Bezpieczeństwo pracy w przemyśle. Wytwarzanie i przetwarzanie tworzyw sztucznych. W tej gałęzi przemysłu występuje wiele zagrożeń wypadkowych i zawodowych związanych z formowaniem, wytlaczaniem, prasowaniem, obróbką, klejeniem i zgrzewaniem tworzyw sztucznych.

Program działania Państwowej Inspekcji Pracy przewiduje również realizację zadań stałych wynikających z zapisów ustawowych, bądź potrzeby monitorowania wybranych obszarów ochrony pracy. Nadal prowadzone będą między innymi kontrole w ramach nadzoru rynku maszyn i urządzeń, przy czym w 2021 roku szczególna uwaga zostanie zwrócona na maszyny użytkowane w rolnictwie oraz środki ochrony układu oddecho-

wego, a także kontrole wypełniania obowiązków wynikających z unijnych rozporządzeń dotyczących chemikaliów.

Sektorem, na który Państwowa Inspekcja Pracy co roku zwraca szczególną uwagę jest budownictwo. Przede wszystkim wynika to z utrzymującej się wciąż dużej liczby rejestrowanych wypadków przy pracy oraz stwierdzonych nieprawidłowości. Kontynuowane będą kontrole prac wykonywanych żurawiami. W programie działania uwzględnione zostały również krótkie kontrole w budownictwie oraz kontrole przestrzegania regulacji prawnych związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

W odniesieniu do problematyki prawnej ochrony pracy program koncentruje się na zagadnieniach o szczególnym znaczeniu społecznym takich jak czas pracy, gdzie występuje powszechna tendencja do zwiększania godzin pracy oraz wypłaty wynagrodzenia za pracę, problematyka umów cywilnoprawnych i należności z tego tytułu, przestrzeganie rozwiązań prawnych wprowadzonych przepisami tarcz antykryzysowych w zakresie prawnej ochrony pracy. W 2021 roku dodatkowo przewidujemy prowadzenie ukierunkowanych działań kontrolnych w zakresie czasu pracy w podmiotach działających w branży usługowej oraz budowlanej. Działania Państwowej Inspekcji Pracy w obszarze zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych będą skupiać się na dokonaniu oceny warunków świadczenia pracy, w szczególności na podstawie umów zlecenia i umów o dzieło, a także umów zawartych z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą. Kontynuowane będą również kontrole przestrzegania przepisów dotyczących Pracowniczych Planów Kapitałowych. W 2021 roku działania kontrolne prowadzone będą w stosunku do wszystkich podmiotów zobowiązanych do wprowadzenia PPK, bez jakichkolwiek wyróżnień. W placówkach oświatowych przedmiotem kontroli będą zwłaszcza zagadnienia związane z nawiązywaniem stosunku pracy z nauczycielami, a także dotyczące wypłaty wynagrodzeń oraz urlopów i funduszy socjalnych.

Chciałbym podkreślić, że jednym z najważniejszych zadań stałych Państwowej Inspekcji Pracy jest badanie skarg zgłoszonych do urzędu. W związku ze złożonymi skargami inspektorzy pracy prowadzą kontrole, których liczba w stosunku rocznym stanowi znaczną część ogółu przeprowadzonych kontroli. Tych skarg rocznie jest ponad 50 tys. To bardzo duża liczba i w jakiś sposób ona determinuje program działania Państwowej Inspekcji Pracy w danym roku i możliwość jego realizacji. Jeśli państwo zwróci uwagę na te słupki, które są przedstawiane, to proszę zauważyć, że ilość skarg to około 50 tys., ale ilość problemów, które zawarte są w tej sprawie, jest bez mała dwukrotnie większa. Bywają sytuacje, gdzie jedna skarga to jest jeden problem, ale bywają przypadki takie, gdzie jedna skarga to może być 10 problemów. To jest bardzo istotna kwestia, na którą trzeba bezwzględnie zwrócić uwagę. Tego typu sytuację niestety wymagają poświęcenia zwiększonej ilości czasu.

Inspektorzy PIP zaangażowani są w działania prowadzone w ramach krajowej sekcji kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązujących przerw i czasu odpoczynku kierowców. Równoległe z tymi kontrolami kontynuowana będzie kampania – czas pracy kierowców a wypadki drogowe. Planuje się dalsze szkolenie na temat prawa transportowego. Wobec ujawnionych uchybień dotyczących przepisów o urloпах niezbędne jest także ukierunkowanie czynności kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy na to zagadnienie.

W podmiotach prowadzących działalność leczniczą zakres kontroli obejmie między innymi przestrzeganie przepisów dotyczących zatrudniania, czasu pracy i wynagrodzeń. Przeanalizowane zostaną także warunki pracy pracowników medycznych.

Kontrole w branży górniczej ukierunkowane będą na likwidację nieprawidłowości, które mogą skutkować wypadkami pracowników kopalń oraz pracowników firm świadczących usługi górnicze.

W placówkach handlowych oprócz zagadnień badanych standardowo, między innymi weryfikacja umów cywilnoprawnych i czasu pracy, kontrole pozwolą także ocenić organizację pracy pod względem spełniania wymogów bezpieczeństwa.

Kontrole inspektorów obejmą legalność zatrudnienia obywateli polskich. Czynności kontrolne zostaną przeprowadzone między innymi w tych branżach, w których najczę-

ściej stwierdzane są nieprawidłowości, a także w agencjach pracy tymczasowej i podmiotach powierzających pracę sezonową w małych miejscowościach.

Z kontrolami PIP muszą się liczyć pracodawcy i przedsiębiorcy zatrudniający cudzoziemców. Chodzi zwłaszcza o obcokrajowców wykonujących pracę na podstawie oświadczeń pracodawcy o powierzeniu pracy cudzoziemcowi lub zezwolenia na pracę sezonową, a także cudzoziemców z nowych azjatyckich kierunków, do których należą między innymi kraje takie jak: Filipiny, Indie, Bangladesz i Nepal – najliczniej migrujących do Polski obok obywateli Ukrainy. Drodzy państwo, okazuje się, że Polska jest bardzo atrakcyjnym rynkiem pracy. Ja już tego typu sytuacji doświadczyłem 9 lat temu jako inspektor pracy wykonujący prace kontrolne. Na budowie stwierdzałem zatrudnianie pracowników, można powiedzieć, że z całego świata. Byli Kanadyjczycy, przedstawiciele USA, Japończycy, Hindusi. Była cała masa nacji ze świata.

W podmiotach świadczących usługi pośrednictwa pracy kontrole mają na celu ujawnianie nielegalnych usług agencji. W agencjach pracy tymczasowej u pracodawców użytkowników sprawdzone będą między innymi okresy wykonywania pracy tymczasowej i prawidłowość zatrudnienia. Inspektorzy odwiedzą także agencje, które powierzają pracę tymczasową cudzoziemcom z państw trzecich.

Inspektorzy pracy będą badać zagadnienia związane z kierowaniem pracowników do czasowego wykonywania pracy w trybie oddelegowania. Prowadzone będą także kontrole dotyczące polskich firm delegujących pracowników do czasowego wykonywania pracy za granicą. W 2021 roku Państwowa Inspekcja Pracy będzie realizowała zadania wynikające z nowelizacji ustawy o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług.

Kontynuowana będzie strategia pierwszej kontroli. Obejmujemy nią mikroprzedsiębiorstwa oraz małe zakłady funkcjonujące na rynku nie dłużej niż 5 lat, które nie były uprzednio kontrolowane. Podczas pierwszej kontroli inspektorzy wskażą pracodawcom nieprawidłowości z zakresu prawa pracy, w tym BHP dokonają ich analizy technicznej oraz stosują środki prawne, decyzje, wystąpienia i polecenia, określając jednocześnie czas na wyeliminowanie przez pracodawcę stwierdzonych uchybień. Nie będą okresowo stosować sankcji, o ile kontrola nie ujawni rażących naruszeń przepisów i BHP. Kontrole w minionym okresie wskazywały, że jednak jest spora część przypadków takich, gdzie występowały nieprawidłowości, gdzie były rażące naruszenia przepisów pracy, gdzie dochodziło do bezpośrednich zagrożeń zdrowia i życia pracowników. W związku z tym przez inspektorów pracy podejmowane były decyzje dotyczące właściwego zorganizowania tych stanowisk pracy, jak również działania związane z ponoszeniem konsekwencji z tego tytułu przez pracodawcę. Do oceny skuteczności strategii pierwszej kontroli corocznie przeprowadzane są w wybranej grupie zakładów objętych tą strategią kontrole sprawdzające. Tu muszę powiedzieć, że te kontrole sprawdzające potwierdzają w znacznej większości przypadków, że pracodawcy stosują się do wydanych decyzji i reagują na polecenia wydane przez inspektorów pracy. Strategia pierwszej kontroli jest pozytywnie oceniana przez pracodawców, a jej formuła wydaje się być adekwatną odpowiedzią na szczególne warunki aktualnie stawiane pracodawcom w związku z pandemią COVID-19.

Edukacja stanowi niezbędny aspekt działania Państwowej Inspekcji Pracy. Wszystkie przedsięwzięcia pozakontrolne, czyli programy prewencyjne, kampanie, współpraca z mediami, szkolenia i doradztwo mają na celu wspierać pracodawców w prawidłowym stosowaniu przepisów prawa. Kontynuowana będzie 3-letnia kampania prewencyjno-kontrolna „Dobry przepis na bezpieczeństwo”, skierowana do branży przetwórstwa mięsa i prowadzona od 2019 roku. W trzecim roku realizacji tego przedsięwzięcia poza działaniami kontrolnymi zaplanowano kolejne szkolenia dla pracodawców oraz działania promujące bezpieczeństwo pracy za pośrednictwem strony internetowej www.bhpnatak.pl – dystrybucja materiałów przygotowanych przez Państwową Inspekcję Pracy dla pracodawców i pracowników.

Znane i cieszące się popularnością są programy prewencyjne „Zdobądź dyplom PIP”, „Prewencja wypadkowa”, „Budowa. Stop wypadkom!” oraz program przeciwdziałania negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy, które będą kontynuowane jak dotychczas, w formule działań promocyjnych promujących nowoczesne standardy pracy. Zorganiz-

wane zostaną kolejne edycje konkursów promujących wzorcowe postawy współczesnych pracodawców i wybrane zagadnienia prawa między innymi: „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”, „Poznaj swoje prawa w pracy”, „Bezpiecznie od startu”.

W związku z pandemią COVID-19 wprowadzono nowe i liczne regulacje. Istnieje duże społeczne zapotrzebowanie w tym zakresie. Dlatego w 2021 roku Państwowa Inspekcja Pracy będzie realizować temat dotyczący działań w zakładach pracy w celu ochrony pracowników w sytuacji zagrożenia epidemicznego.

Panie i panowie posłowie, zaangażowanie Państwowej Inspekcji Pracy w inicjatywy zwłaszcza Komisji Europejskiej i Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy pozwolą realizować unijne priorytety w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Przewidywane działania na płaszczyźnie międzynarodowej prowadzone będą w warunkach dostosowania do bieżącej sytuacji związanej z pandemią COVID-19. Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w zakresie prowadzenia spotkań na odległość, w tym w formie wideokonferencji, pozwoli urzędowi podtrzymać aktywne zaangażowanie w transgraniczny dialog na rzecz ochrony pracy. Ponadto przewidujemy udział Inspekcji w pracach europejskiej platformy na rzecz uprawnienia współpracy w zakresie zapobiegania pracy nierejestrowanej. Kontynuowana będzie współpraca Państwowej Inspekcji Pracy z inspekcjami pracy państw członkowskich umożliwiającą między innymi wymianę informacji o pracownikach delegowanych.

Kończąc moje wystąpienie, chciałbym zaznaczyć, że zgodnie z sugestiami Rady Ochrony Pracy przedstawionymi na posiedzeniu w dniu wczorajszym, Państwowa Inspekcja Pracy doprecyzuje najważniejsze priorytetowe działania w nadchodzącym roku, uwzględniając trudne okoliczności związane z epidemią COVID-19. Określimy szczegółowo i zaakcentujemy te zadania, które zostały wskazane ogólnie jako priorytety w programie działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2021 rok.

Panie i panowie posłowie, jestem przekonany, że inspektorzy pracy i pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy dołożą wszelkich starań, by w pełni zrealizować powierzone im zadania określone w zaprezentowanym programie działania na 2021 rok. Pracownicy są świadomi misji urzędu. Wiedzą także, jak duża jest odpowiedzialność za wykonywaną pracę i jak ogromne są oczekiwania społeczne z nią związane. Pragnę zapewnić, że dołożę wszelkich starań, aby działania Inspekcji były skuteczniejsze, a praca inspektora pracy mniej sformalizowana. Wciąż oczekujemy uproszczenia procedury wszczęcia kontroli i usprawnienia w postaci rozpoczęcia czynności kontrolnych po okazaniu tylko legitymacji służbowej.

Zapewniam, że priorytetem jest dla mnie, by urząd, którym mam zaszczyt kierować, był postrzegany jako urząd merytoryczny, przyjazny zarówno wobec pracowników, jak i pracodawców, przede wszystkim zaś skuteczny w eliminowaniu naruszeń prawa pracy. Państwowa Inspekcja Pracy będzie służyć pomocą w rozwiązywaniu problemów jakie dotknęły środowisko pracy z powodu pandemii COVID-19. Zarówno inspektorzy pracy, jak i pracownicy merytoryczni w większym niż do tej pory stopniu będą zaangażowani w poradnictwo prawne, wyjaśnianie zawichości nowych regulacji prawnych związane z pracą zdalną, na kwarantannie i tym podobnym. Tego oczekują od nas i pracownicy, i pracodawcy. Będziemy kontynuować formę poradnictwa za pośrednictwem mediów, aby docierać ze wsparciem prawnych do jak najszerszego kręgu odbiorców. Podkreślam, że Państwowa Inspekcja Pracy na co dzień prowadzi aktywną politykę informacyjną, utrzymując roboczy i bezpośredni kontakt z mediami. Doskonale zdajemy sobie sprawę, że społeczeństwo oczekuje od PIP przede wszystkim skuteczności w realizacji zadań ustawowych, konkretnej pomocy i wsparcia w egzekwowaniu praw pracowniczych, rzetelnej i szybkiej reakcji na złożoną skargę. Każde takie nasze działanie buduje pozytywny obraz urzędu. Służy temu również ukierunkowana działalność prewencyjna oraz transparentna, zgodna z obowiązującymi przepisami i przyjętymi procedurami, polityka kadrowa i finansowa prowadzona przez kierownictwo urzędu. Zapewniam, że dołożę wszelkich starań, by rok 2021 przyniósł pełną realizację zaplanowanych działań i celów, jakie postawiliśmy sobie, co pozytywnie przełoży się na pozytywne postrzeganie naszego urzędu. Dziękuję państwu.

Przewodniczący poseł Wojciech Saługa (KO):

Dziękuję panu bardzo serdecznie za przedstawienie tej informacji, a szczególnie za deklarację, które padły pod koniec odnośnie do budowania pozytywnego obrazu urzędu, takiego urzędu blisko ludzi – blisko ludzkich spraw.

W tej chwili otwieram dyskusję nad przedstawioną informacją. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos w tym temacie? Pan Przemysław Koperski, proszę bardzo.

Poseł Przemysław Koperski (Lewica):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Panie ministrze, niezwykle interesujące było to, co pan przedstawił. Bardzo za to dziękuję. Otrzymaliśmy szereg informacji. Natomiast mnie interesuje jeden aspekt tej informacji, dotyczący kontroli legalności zatrudnienia. Jak wiemy kontrolę legalności zatrudnienia oprócz inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy przeprowadza również Straż Graniczna. Chciałem się dowiedzieć, czy państwo macie tutaj jakieś zasady współpracy? Jak to wygląda? Jakie macie plany? Generalnie, jeżeli dwie instytucje odpowiadają za podobny obszar, to może być pewna synergia działania, ale też mogą z tego tytułu wynikać pewne problemy i konflikty. Chciałbym się dowiedzieć czegoś więcej na ten temat. Jak państwo planujecie realizować te zadania – we współpracy czy równolegle?

Główny inspektor pracy Andrzej Kwaliński:

Mogę odpowiedzieć teraz, panie przewodniczący?

Przewodniczący poseł Wojciech Saługa (KO):

Tak, proszę bardzo.

Główny inspektor pracy Andrzej Kwaliński:

Szanowni państwo, faktycznie mamy stałą współpracę ze Strażą Graniczną w zakresie legalności zatrudnienia. Są określone obszary, w których możemy współpracować. Niemniej w tej chwili chciałbym poprosić o wyrażenie stanowiska przez mojego aktualnego zastępcę, pana Jarosława Leśniewskiego, który wcześniej był dyrektorem Departamentu Legalności Zatrudnienia. On bardzo dobrze zna te zagadnienia. Podzieli się z państwem wiedzą w tym zakresie.

Zastępca głównego inspektora pracy Jarosław Leśniewski:

Szanowni państwo, od lat Państwowa Inspekcja Pracy współpracuje ze Strażą Graniczną. Uważamy, że współpracę można określić jako modelową. Mamy zawartych szereg porozumień, zarówno na szczeblu głównego inspektora pracy z komendantem głównym straży granicznej, jak i na szczeblach regionalnych. Unormowaliśmy zasady współpracy w zakresie prowadzenia wspólnych kontroli – to jest praktycznie jedyny organ, z którym inspektorzy pracy ramię w ramię prowadzą wspólne kontrole. Tych kontroli prowadziliśmy na początku zdecydowanie więcej, a teraz około 10% kontroli najtrudniejszych, wymagających, aby weszły tam dwa organy. Szczególnie, gdy mamy podejrzenie nielegalnego pobytu cudzoziemca na terytorium naszego kraju. Wtedy kontrole robimy wspólnie.

Mamy szereg wspólnych inicjatyw. Prowadzimy wspólne szkolenia, prowadzimy wspólne konferencje. Raz w roku spotykamy się z przedstawicielami Straży Granicznej, oceniając, co udało się nam w danym roku zorganizować, jakie mamy priorytety na przyszły rok. Takie spotkanie planujemy również w marcu lub kwietniu przyszłego roku w ośrodku szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy, jeżeli pozwoli na to sytuacja pandemiczna. Jeżeli nie, to takie podsumowanie współpracy planujemy online. Podsumowując, współpraca jest bardzo dobra. Wspólnie uczymy się, wymieniamy się doświadczeniami. Trzeba podkreślić, że mimo to, iż realizujemy te same zadania, nie jesteśmy służbą mundurową. Wiele sygnałów, które do nas docierają z racji trudnych kontroli, przekazujemy do Straży Granicznej. Natomiast wymieniamy się informacjami z kontroli, które robimy sami. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Saługa (KO):

Pan poseł Koperski chciał dopytać, tak? Proszę bardzo.

Posel Przemysław Koperski (Lewica):

Tak. Szanowni państwo, panie ministrze, Straż Graniczna, przeprowadzając kontrolę, musi powiadomić przedsiębiorcę w terminie co najmniej 7 dni przed planowaną datą tych kontroli. W przypadku Państwowej Inspekcji Pracy – pamiętam dyskusję z wczorajszego posiedzenia Komisji – państwo stawiają uzasadniony wniosek, żeby ta kontrola mogła się odbywać na podstawie samej legitymacji, bez stosownego pisemnego upoważnienia. To mogłoby usprawnić funkcjonowanie. W przypadku Straży Granicznej termin siedmiodniowy wydaje się być terminem, który uniemożliwia tak naprawdę samodzielną realizację tych zadań. Jeżeli mogę, panie przewodniczący, panie ministrze, mam taką prośbę, gdyby państwo byli uprzejmi na jednym z kolejnych posiedzeń, a może w formie pisemnej, udzielić informacji, ile wspólnych działań podejmowali – żebyśmy mogli się dowiedzieć czegoś więcej na ten temat oraz czy mają państwo jakieś rekomendacje dotyczące tego, jak powinny brzmieć zapisy ustawowe, również odniesieniu do wykonywania tych zadań przez Straż Graniczną, tak aby osiągnąć pewną synergię tych działań i zwiększyć efektywność pracy państwa i Straży Granicznej. Dziękuję bardzo.

Główny inspektor pracy Andrzej Kwaliński:

Dziękuję za pytanie. Drodzy państwo, problem dotyczący powiadamiania o zamiarze przeprowadzenia kontroli jest ogólny. Nie dotyczy tylko problemów legalności zatrudnienia, ale występuje też w różnych innych przypadkach. Faktycznie jest bardzo trudno ustalić stan faktyczny w sytuacji, kiedy mamy powiadamiać podmiot kontrolowany z siedmiodniowym wyprzedzeniem. Niestety, ale jest to okres umożliwiający skorygowanie bardzo wielu sytuacji, które uniemożliwiają później ocenę stanu faktycznego. Co do legalności zatrudnienia i współpracy ze Strażą Graniczną powtórnie chciałbym poprosić o stanowisko mojego zastępcę.

Zastępca głównego inspektora pracy Jarosław Leśniewski:

Oczywiście w sprawozdaniach z działalności Państwowej Inspekcji Pracy zawarty jest taki punkt dotyczący współpracy ze Strażą Graniczną. Mamy takie informacje. Oczywiście na wniosek pana posła zbierzemy dane za cały 2020 rok i spróbujemy porównać. Mamy troszeczkę inne uprawnienia niż Straż Graniczna. Pokażemy panu posłowi co robi PIP, a co robi Straż Graniczna. Z tego, co wiemy, Straż Graniczna też chciałaby mieć podobne uprawnienia jak PIP. Wszyscy wiemy o tym, że kontrola legalności zatrudnienia, jeżeli powiadamy pracodawcę i pracodawca ma czas na przygotowanie się, nie ma sensu. Jeśli chodzi o PIP gros kontroli, które są skuteczne, gdzie chcemy stwierdzić nielegalne zatrudnienie, prowadzamy bez powiadomienia pracodawcy. Przyświeca nam cel, że jeżeli mamy sygnał o nieprzestrzeganiu przepisów, o popełnianych wykroczeniach, to korzystamy z tego dobrodziejstwa i prowadzimy kontrole niezapowiedziane. Tylko takie mają sens.

Główny inspektor pracy Andrzej Kwaliński:

Dziękuję. Chciałbym jeszcze dopowiedzieć. Odpowiedź pisemną na postawione pytania prześlemy na ręce przewodniczącego Komisji, tak żeby wszyscy członkowie Komisji mogli się z tym zapoznać. Dziękuję.

Posel Przemysław Koperski (Lewica):

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Saługa (KO):

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze jakieś głosy w dyskusji, czy ktoś z posłów pracujących zdalnie chciałby zabrać głos? Nie widzę.

Zatem zamykam dyskusję.

Informuję, że Komisja przyjęła informację do wiadomości.

Stwierdzam, że porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Informuję, że protokół posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu.

Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję bardzo.